

TÌNH HÌNH HOẠT ĐỘNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC Ở MỘT SỐ CỤC THỐNG KÊ TỈNH, THÀNH PHỐ TRỰC THUỘC TRUNG ƯƠNG

Vũ Thị Mai

Phòng Quản lý Khoa học và Đào tạo

Theo tinh thần công văn số 29/ KHTK ngày 12 tháng 6 năm 2005 của Viện trưởng Viện Khoa học Thống kê “Về việc báo cáo tình hình hoạt động nghiên cứu khoa học của Cục Thống kê các tỉnh, thành phố”. Đến ngày 20 tháng 7 đã có 32/64 (50%) đơn vị gửi báo cáo gửi về Viện Khoa học Thống kê. Qua tổng hợp sơ bộ tình hình tổ chức hoạt động, phương thức triển khai và những kết quả hoạt động nghiên cứu khoa học của Cục Thống kê các tỉnh, thành phố năm 2004 nổi lên một số nét chủ yếu sau:

1. Về hình thức tổ chức hoạt động nghiên cứu khoa học

Trong số 32 Cục Thống kê tỉnh, thành phố gửi báo cáo cho Viện có 12/32 (chiếm 37,5%) số cục đã thành lập Hội đồng khoa học, có từ 4-13 thành viên như: Hội đồng Khoa học của Cục Thống kê Bạc Liêu có 13 thành viên, Cục Thống kê Lâm Đồng có 4 thành viên; Có 7/32 (chiếm 21,8%) số Cục Thống kê tỉnh, thành phố đã thành lập tổ nghiên cứu khoa học, có từ 4-10 thành viên như tổ nghiên cứu khoa học của Cục Thống kê Bình Định có 10 thành viên và Cục Thống kê Quảng Ninh có 4 thành viên.

Thành viên của các Hội đồng hoặc tổ nghiên cứu khoa học gồm các đồng chí lãnh đạo cục, lãnh đạo các phòng nghiệp vụ, văn phòng cục và một số phòng thống kê huyện, thành phố, thị xã trực thuộc tỉnh do đồng chí

Cục trưởng hoặc Phó cục trưởng làm Chủ tịch hội đồng hoặc tổ trưởng tổ nghiên cứu khoa học.

Hội đồng hoặc tổ nghiên cứu khoa học có nhiệm vụ giúp lãnh đạo Cục xây dựng kế hoạch nghiên cứu: bắt đầu từ khâu đăng ký, xét duyệt nội dung, triển khai nghiên cứu, đôn đốc thực hiện và tổ chức đánh giá nghiệm thu kết quả các chuyên đề, đề tài khoa học đã được nghiên cứu.

Trong số 32 Cục Thống kê tỉnh, thành phố có báo cáo, có 13 cục (chiếm 40,7%) chưa thành lập hoặc không thành lập Hội đồng hoặc tổ, nhóm nghiên cứu khoa học và hoạt động nghiên cứu khoa học của cục dưới sự chỉ đạo trực tiếp của lãnh đạo cục.

2. Phương thức triển khai và những kết quả hoạt động nghiên cứu chủ yếu của Cục Thống kê tỉnh, thành phố

a. Đối với các chuyên đề nghiên cứu

Hầu hết các Cục Thống kê tỉnh, thành phố đều tiến hành triển khai nghiên cứu, trong năm 2004 Cục có số lượng chuyên đề nghiên cứu nhiều là: Cục Thống kê Thanh Hoá, Cục Thống kê Hà Nam, Cục Thống kê Hải Dương,... các chuyên đề tập trung vào những nội dung chủ yếu như: đánh giá thực trạng tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh, thành phố qua từng thời kỳ và định hướng phát triển kinh tế xã hội cho

những năm tiếp theo; đánh giá thực trạng và định hướng phát triển của từng ngành kinh tế; Đánh giá chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo từng ngành, từng vùng; đánh giá kết quả điều tra doanh nghiệp; thực trạng đời sống dân cư, tình hình xoá đói giảm nghèo, các vấn đề về y tế, giáo dục, văn hoá xã hội,...

Để nâng cao chất lượng các chuyên đề nghiên cứu, các Hội đồng hoặc tổ nhóm nghiên cứu khoa học đã kiến nghị với lãnh đạo cục thống kê áp dụng các biện pháp khuyến khích tinh thần và vật chất đối với những cán bộ có đăng ký thực hiện các chuyên đề khoa học. Về vật chất một số cục đã trích từ kinh phí thường xuyên hỗ trợ cho mỗi chuyên đề từ 3 trăm nghìn đến 1,5 triệu đồng, đồng thời gắn việc đăng ký thực hiện chuyên đề với công tác thi đua khen thưởng hàng năm. Đặc biệt Cục Thống kê Thanh Hoá trong những năm gần đây đã khuyến khích cán bộ chủ chốt có trình độ Đại học trở lên hiện đang công tác tại văn phòng cục tham gia nghiên cứu đề tài, viết chuyên đề, viết bài cho tờ Thông tin Khoa học Thống kê.

b. Đối với các hoạt động khoa học cấp tỉnh, thành phố

b.1. Đề tài cấp tỉnh

Do cục thống kê tỉnh, thành phố sử dụng kinh phí ngành dọc nên nhiều cục không được trực tiếp làm chủ nhiệm đề tài cấp tỉnh mà chỉ tham gia thành viên hội đồng khoa học, tham gia viết các chuyên đề của đề tài, thành viên hội đồng tư vấn xét duyệt đề tài.

Năm 2004, một số Cục Thống kê đã có người trực tiếp tham gia thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học như: Hải Dương, Hải Phòng, Thái Bình, Lâm Đồng, Tây Ninh, Vĩnh Long... Nội dung chủ yếu của các đề tài do địa phương yêu cầu hoặc Cục Thống kê đề xuất như: Nghiên cứu tính chỉ tiêu phát triển con người trong từng thời kỳ; Nghiên cứu xây dựng hệ thống thống kê kinh tế- xã hội chủ yếu đánh giá kết quả thực hiện CNH, HĐH nông nghiệp, nông thôn của tỉnh; đánh giá thực trạng và giải pháp nâng cao hiệu quả chuyển đổi sản xuất trên một ha canh tác... Nội dung các chuyên đề của đề tài do cục thống kê tỉnh, thành phố tham gia chủ yếu là thu thập thông tin, tổng hợp, phân tích số liệu...

b.2. Các chuyên đề phục vụ nhu cầu của tỉnh

Hầu hết các Cục Thống kê tham gia làm các chuyên đề phục vụ địa phương với những nội dung do Tỉnh uỷ, Ủy ban yêu cầu hoặc do Cục Thống kê trực tiếp đề xuất nhằm đáp ứng yêu cầu lãnh đạo chỉ đạo của tỉnh và phục vụ cho yêu cầu công tác của ngành.

c. Đối với các hoạt động khoa học của ngành

Từ năm 2001 Viện Khoa học Thống kê đã thực hiện các hợp đồng nghiên cứu khoa học với địa phương. Bình quân mỗi năm của thời kỳ 2001-2004, Viện Khoa học Thống kê đã thực hiện hợp đồng nghiên cứu khoa học với 11 cục thống kê tỉnh thành phố với lượng kinh phí của 1 hợp đồng ở mức trên dưới 10 triệu đồng. Nội dung chủ yếu của các chuyên đề là nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu áp dụng cho các cấp ở địa phương, cụ thể hoá các phương pháp tính

một số chỉ tiêu kinh - xã hội và tập trung giải quyết những vấn đề còn vướng mắc ở cơ sở, khai thác hoặc thu thập bổ sung số liệu thống kê để đánh giá tình hình phát triển kinh tế- xã hội trên nhiều mặt với các góc độ khác nhau,...

Một số cục thống kê đã tham gia viết chuyên đề của đề tài với những nội dung có tính chất ứng dụng thực tế như: “Nghiên cứu ứng dụng phương pháp tính chỉ tiêu giá trị trên một đơn vị diện tích đất nông nghiệp và thủy sản”; “Xử lý và cung cấp 1 số chỉ tiêu thống kê công nghiệp chủ yếu qua một số năm để tính chỉ tiêu TFP” của Cục Thống kê Hà Nội, Hải Phòng; “Báo cáo chế độ phương pháp tính chỉ tiêu giá trị sản xuất, giá trị tăng thêm theo giá cơ bản khu vực dịch vụ, khả năng áp dụng giá cơ bản trong đánh giá chỉ tiêu giá trị sản xuất, giá trị tăng thêm cho các tỉnh, thành phố của Cục Thống kê Vĩnh phúc”.

Bên cạnh đó một số cục thống kê tỉnh, thành phố còn tham gia các cuộc hội thảo, sinh hoạt khoa học do Viện Khoa học Thống kê, các Vụ nghiệp vụ tổ chức hoặc tổ chức các cuộc hội thảo tại cơ sở về việc cải tiến, hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu, chế độ báo cáo, nghiệp vụ điều tra và những vấn đề liên quan đến công tác thống kê theo sự chỉ đạo của ngành.

Từ việc tham gia thực hiện các đề tài, chuyên đề nghiên cứu khoa học và tổ chức các cuộc hội thảo, sinh hoạt khoa học giúp Cục Thống kê các tỉnh, thành phố giải quyết được nhiều vấn đề có tính bức xúc về nghiệp vụ và phân tích đánh giá tình hình kinh tế - xã hội do địa phương yêu cầu đồng thời tạo điều kiện nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ thống kê.

Để công tác nghiên cứu khoa học ở Cục Thống kê tỉnh, thành phố ngày càng phát huy hiệu quả, các cục nên thành lập và củng cố Hội đồng hoặc tổ, nhóm nghiên cứu khoa học. Hàng năm Cục nên chủ động đề xuất nội dung nghiên cứu khoa học với địa phương và Trung ương; tổ chức các cuộc hội thảo, sinh hoạt khoa học và mở rộng phạm vi nghiên cứu với nhiều cán bộ trong đơn vị,...

3. Công tác thông tin

Một số cục thống kê tỉnh, thành phố đã tham gia viết bài cho tờ Thông tin Khoa học Thống kê và chuyên san Khoa học thống kê như Cục Thống kê Thái Bình, Thanh Hoá,... đồng thời phối hợp với Viện Khoa học Thống kê tổ chức các buổi sinh hoạt khoa học tại các địa phương như: Hà Tây, Quảng Ninh,... Mặt công tác này cần được đẩy mạnh dưới nhiều hình thức nhằm phổ biến nhanh chóng và có hiệu quả những kết quả nghiên cứu trong và ngoài nước ■